

«Մատթէոս պատրիարքը բողոքեց Բ. Դուռ՝ Պէտրիւսն-
պէյի հարստահարութեանց մասին, ուր խորհուրդ կազմելով
պատերազմիկ բանակի մը պատրաստութիւն տեսնուեցաւ, հրա-
մանատարութիւնն ալ յանձնուեցաւ Օսման փաշային, նա դի-
մեց ապստամբներու վրայ հիւսիսէն ու հարաւէն.» Մատթէոս
պատրիարքը նոյնպէս շրջաբերական մը զրկած է, Տիգրանա-
կերտի, Բաղէշի, Կարնոյ, Բալուի և Վանայ առաջնորդներուն,
«որ իրենց ժողովուրդները կրած տառապանքներու վրէժը
լուծելու կլին, օգնեն ու ծառայեն Օսմ. բանակին.»

Պատմագիրը կ'ըսէ. «Ժողովուեցան Վասպուրական աշ-
խարհի հայերը, ու պատերազմելով յարձակեցան ձըզիրէ նա-
հանգին վրայ՝ ուր որջանալով ամրացած էին բարբարոսաց
գլխաւորները անառիկ վայրերու մէջ, ու այնչափ նեղեցին
անոնց Պէտրիւսնան պէյը, մինչև վերջին յուսահատութեան հա-
սած յանձնուեցաւ Սպարապետին՝ իր ընտանիքով, որոնք
զրկուեցան Կ. Պոլիս, ու անկէ աքսորուեցան Կրեատէ կղզին :
Մարաց գլխաւոր Խան-Մահմուտը ձերբակալուելով Վանցի
Հայերէ, իրրե կալանաւոր յանձնուեցաւ Օսման փաշային,
ան ալ Կ. Պոլիս զրկուելով իր ընտանիքով, Սիյիստրէ աք-
սորուեցաւ, ու ասպատակներէն շատերը սուրի մատնուեցան,
ու մնացեալները ցրուեցան Ռուսաց ու Պարսից կողմերը :»

Պատմագիրը նոյնպէս կ'աւելցնէ. «Այս քիւրդ իշխաննե-
րու ասպատակութեանց ու սպանութեանց, ոչ միայն աչք
կը գոցէին Կարնոյ նոտանգապետն ու Վանի կառավարիչը, այլ
հաւանական էր որ անոնց ըրածներուն մասնակից էին (երես 321) :

Էրզրումի Ռուս հիւպատոս Ալեքսանտր Ժապա ալ իր ու-
սումնասիրութեանց մէջ կ'ըսէ .

«Հռչակաւոր Պէտրիւսնան պէյ որ ձըզիրէի քիւրդերու
օհեմն էր, ապստամբեցաւ Բ. Դրան դէմ 1846ին : Զինուորա-
կան միւշիր Հաֆրդ փաշայէն կարեւոր պարտաւորութեան մը
կանչուեցաւ բնիկ քիւրդ Մահմուտ էֆ. պատգամաւոր եր-
թալու Պէտրիւսնան պէյի մօտ. նա յանձն առաւ այս պարտա-
ւորութիւնը որ կապուած էր նուրը գործի մը :